

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 357/08-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti JUDr. V. S., B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. A., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 30 C 335/98 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 156/06-29 zo 16. augusta 2006, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. V. S., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 335/98 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 156/06-29 zo 16. augusta 2006 p o r u š e n é b o l o .

2. JUDr. V. S., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € [slovom tisícpäťsto eur (45 189 Sk)], ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť JUDr. V. S., trovy právneho zastúpenia v sume 265,92 € [slovom dvestošesťdesiatpäť eur a deväťdesiatdva centov (8 011,10 Sk)] na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. A. A., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. októbra 2008 doručená sťažnosť JUDr. V. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. A., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 335/98. Predmetom konania je zaplatenie pohľadávky s príslušenstvom.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okresný súd v jeho veci riadne nekoná od augusta 2007, a to napriek tomu, že ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 156/06-29 zo 16. augusta 2006 rozhodol, že okresný súd v tomto konaní svojím postupom porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal mu v ďalšom období konať bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľ preto žiada, aby ústavný súd rozhodol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 30 C 335/98 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal okresnému súdu postupovať bez

zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadosťučinenie 300 000 Sk a náhradu trov konania.

Uznesením č. k. IV. ÚS 357/08-16 zo 7. novembra 2008 ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom súdnom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu č. k. I. ÚS 156/06-29 zo 16. augusta 2006, vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre neprípustnosť.

Za okresný súd sa vyjadrila k sťažnosti jeho podpredsedníčka v stanovisku sp. zn. Spr. 3729/08 z 12. februára 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„V prílohe Vám zasielam písomné vyjadrenie zákonného sudcu vo veci Mgr. J. S. zo dňa 20. 01. 2009, ktorým sa vyjadroval k sťažnosti.

Sudcovi Mgr. J. S. bola vec sp. zn. 30 C 335/98 prerozdelená dňa 06. 02. 2008.

K úkonom od Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 16. 08. 2006 sa v súčasnosti viem vyjadriť len z údajov uvedených v náhradnom obale, nakoľko súdny spis sp. zn. 30 C 335/98 sa od 09. 10. 2007 nachádza u súdneho znalca. Napriek dvom uloženým pokutám súdny znalec znalecký posudok doposiaľ nevypracoval a spis sp. zn. 30 C 335/987 súdu nevrátil.“

Vo vyjadrení sudcu Mgr. J. S. z 20. januára 2009 sa uvádza:

„Dňa 06. 02. 2008 bola vec Ing. V. S. c/a MUDr. G. K., o zaplatenie 464.897,90 Sk pridelená na prejednanie a rozhodnutie do súdneho oddelenia 28 C.

Dňa 14. 02. 2008 som prevzal spis v predmetnej veci, pričom tento obsahoval len kópiu samotného návrhu, úpravu zo dňa 20. 09. 2007, aby bol spis zaslaný ustanovenému znalcovi Ing. M. P. spolu s pripojenou doručenkou o prevzatí spisu znalcom a obal s rovnopismi niektorých rozhodnutí a podaní.

Dňa 30. 05. 2008 bol daný pokyn kancelárii na vyzvanie znalca Ing. M. P., aby uviedol v akom štádiu je znalecké dokazovanie. Znalec si túto výzvu prevzal dňa 07. 06. 2008 a na túto nereagoval.

Dňa 02. 09. 2008 bol znalec Ing. M. P. vyzvaný, aby súdu v lehote 15 dní doručil vypracovaný znalecký posudok a to pod hrozbou poriadkovej pokuty. Znalec si túto výzvu

prevzal dňa 17. 09. 2008 a uviedol, že znalecký posudok predloží najneskôr dňa 15. 11. 2008.

Uznesením tunajšieho súdu č. k. 30 C/335/1998-16 zo dňa 27. 11. 2008 bola znalcovi uložená poriadková pokuta vo výške 15.000,- Sk vzhľadom na nedoručenie znaleckého posudku v lehote. Súčasne bol znalec vyzvaný, aby súdu v lehote 10 dní doručil znalecký posudok. Uvedenú výzvu si znalec prevzal dňa 04. 12. 2008.

Dňa 30. 12. 2008 bol daný pokyn spisovej kancelárii, aby bolo reklamované nevrátenie doručenky o prevzatí uznesenia tunajšieho súdu o uložení poriadkovej pokuty a výzvy na doručenie znaleckého posudku v lehote 10 dní.

Uznesením tunajšieho súdu č. k. 30 C/335/1998-25 zo dňa 16. 01. 2009 bola znalcovi uložená poriadková pokuta vo výške 1.640 eur vzhľadom na opakované hrubé sťaženie postupu konania nedoručením znaleckého posudku. Súčasne bol znalec vyzvaný aby súdu v lehote 10 dní doručil znalecký posudok. “

Ústavný súd zistil od okresného súdu, že uznesením z 10. marca 2009 bola znalcovi uložená ďalšia poriadková pokuta v sume 1 640 € za nesplnenie predošlej výzvy predložiť znalecký posudok. Uznesenie bolo zaslané znalcovi 17. marca 2009 spolu s výzvou, aby v lehote do konca marca 2009 predložil znalecký posudok a súdny spis. Znalec v určenej lehote výzvu opäť nesplnil. Znalecký posudok bol predložený 28. apríla 2009.

Vzhľadom na oznámenie právnej zástupkyne sťažovateľa a podpredsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd už v náleze č. k. I. ÚS 156/06-29 zo 16. augusta 2006 konštatoval, že dĺžka posudzovaného konania je neprimeraná zložitosti veci. Ústavný súd musí opäť uviesť, že viac ako 10 rokov trvajúce súdne konanie len na prvom stupni súdnictva zjavne prekračuje limity súdneho konania v primeranej lehote, a to aj v prípade súdneho konania v zložitej veci.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zo spisu, ktorý mal ústavný súd k dispozícii, a dokladov, ktoré predložil sťažovateľ, ústavný súd

nezistil také skutočnosti, na základe ktorých by mohol posúdiť správanie sťažovateľa ako jednu z príčin neúmerneho predlžovania konania v posudzovanom období.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanom období a zistil, že činnosť okresného súdu bola zameraná výlučne na zabezpečenie znaleckého posudku, pričom znalecký posudok sa mu nepodarilo zaobstarat' ani po roku a pol od ustanovenia znalca, a to napriek tomu, že splnenie uznesenia z 1. augusta 2007 sa okresný súd snažil vynútiť aj ukladaním poriadkových pokút znalcovi. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd nepostupoval v posudzovanom období efektívne, keď po uplynutí lehoty na podanie posudku naďalej toleroval nečinnosť znalca a neprijal v primeranom čase vhodné opatrenia (napr. ustanovenie nového znalca) na urýchlenie konania, ktoré boli nevyhnutné vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania a príkaz ústavného súdu konať v tejto veci bez zbytočných prieťahov. Podľa judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 33/99, II. ÚS 3/00, II. ÚS 156/03) zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou príslušného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty účastníka konania.

Na základe uvedeného ústavný súd vyslovil, že okresný súd svojím neefektívnym postupom v posudzovanom období porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

Ústavný súd síce vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale neprikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 30 C 335/98 konal bez zbytočných prietáhov, pretože už svojím nálezom č. k. I. ÚS 156/06-29 zo 16. augusta 2006 rozhodol o uložení tejto povinnosti.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 300 000 Sk (9 958,18 €). Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na pomalý a neefektívny postup okresného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku súdneho konania, konštatovanú neefektívnu činnosť okresného súdu, ako aj skutočnosť, že okresný súd opakovane porušil základné právo sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 1 500 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátkou JUDr. A. A., B. Ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 105,42 € za jeden úkon právnej služby a 6,31 € režijný paušál, t. j. za dva úkony právnej služby spolu 223,46 €, po zvýšení o 19 % DPH, ktorej platiteľom je právna zástupkyňa, predstavuje celková suma priznanej náhrady trov právneho zastúpenia 265,92 €.

Okresný súd je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia podľa bodu 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2009